

Brakamoen et godt sted å være, leke og lære

Årsplan for Brakamoen Barnehage SA 2023 - 2024

Innhold

Barnehagens formål:	3
§ 1. Formål.....	3
Barnehageloven § 1.....	3
Formål med barnehagens årsplan:.....	3
Årsplanens funksjon:	3
Verdigrunnlag vårt.....	4
Husmannspedagogikk	5
Barna:	5
Husmannspedagogikk handler om:.....	5
Likestilling, likeverd og mangfold	6
Bærekraftig utvikling	6
Livsmestring og helse.....	7
Godt og trygt barnehagemiljø.....	7
Barnehageåret 2023/2024:	8
Omsorg, lek, læring, danning og progresjon:	8
Vi ser på læring som et helhetlig begrep, der alt vi gjør er læring.....	9
Kommunikasjon og språk:	9
Gode språkstrategier i lek og samtale med barn:.....	10
Arbeidsmåter/verktøy	11
Fagområder	12
Kommunikasjon, språk og tekst:.....	12
Kropp, bevegelse, mat og helse:.....	13
Kunst, kultur og kreativitet:	13
Etikk, religion og filosofi:	14
Natur, miljø og teknologi:	14
Antall, rom og form:	14
Nærmiljø og samfunn.....	15
Barns medvirkning	15
Dokumentasjon, vurdering og evaluering	16
Slik dokumenterer, vurderer og evaluerer vi:.....	16
Dokumentere, vurdere og evaluere er viktig for å:	17
Foreldresamarbeid	17
Overganger - tilvenning	18
Ny i barnehagen:	18
I tilvenningsfasen er det viktig at barnet:.....	19

Fra småbarnsavdeling til stor avdeling:	19
Fra barnehage til skole:	19
Kalender for barnehageåret 2023/2024:	20
Barnehageruta 2023 - 2024.....	21

Barnehagens formål:

§ 1. Formål

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og forskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

Barnehageloven § 1

Formål med barnehagens årsplan:

Årsplanen er utarbeidet etter Lov om barnehage, 2005 og Rammeplan for barnehagen, vedtatt av Stortinget og utgitt av Kunnskapsdepartementet. Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet som skal planlegges og vurderes. Barnehagens pedagogiske arbeid skal være begrunnet i barnehageloven og rammeplanen. Både barnehageloven og rammeplanen påpeker at årsplanen er arbeidsredskap for personalet som skal dokumentere barnehagens valg og begrunnelser for det pedagogiske arbeidet.

Årsplanens funksjon:

Årsplanen skal synliggjøre hvordan barnehagen i praksis ivaretar mandatet som er gitt oss i Lov om barnehager og Rammeplan for barnehagen. Årsplanen er også et viktig dokument for eier og myndighetenes oppfølging og tilsyn med barnehagen. Årsplanen viser vår tolkning av Rammeplanen og er vårt arbeidsdokument som sier hvordan vi ønsker å jobbe for å nå målene i Barnehageloven.

Verdigrunnlag vårt

Personalgruppen har utarbeidet et felles pedagogisk grunnsyn som skal være samlende for alle i barnehagen:

Nære, varme voksne som setter gode og riktige grenser for barna. Vi kvalitets-sikrer ved å sette rammer og grenser tilpasset barnas utviklingsnivå og behov.

Vi ønsker at barna skal føle seg unike. De skal oppleve at deres tanker og meninger er viktige og har betydning for fellesskapet. Vi er søkende etter hva barnegruppen er opptatt av, og er åpen for deres ønsker og interesser. Barns medvirkning er grunnleggende i vårt arbeid.

Humor er en viktig del av hverdagen. Vi fryder oss sammen med barna og har tro på at positive følelser og en god latter både gir trygghet, skaper tillit og samhold. Dette igjen legger grunnlag for et lærende miljø.

Barndommen er verdifull og har en egen verdi. Derfor ser vi hvert enkelt barn som unikt og verdifullt, og som skal behandles med respekt. Barna skal bli sett og anerkjent hos oss.

I Brakamoen ønsker vi å legge til rette for en hverdag preget av **ro, tid, tilstedeværelse og tilgjengelighet**. Vi ønsker å være en motvekt til (tids jag og press) *dagens samfunn*, der flere og flere jager gjennom uka og kjenner på tidsklemma pga. overfylte aktivitetsplaner og andre hverdagsoppgaver som må utføres. Vi ønsker å ta tilbake hverdagen, senke skuldrene, legge lista lavt og inkludere barna i de daglige gjøremålene.

Husmannspedagogikk

Husmannspedagogikk er hverdag satt i system i en pedagogisk ramme!

Arbeidsformen vår er inspirert av Husmannspedagogikken. Den skaper bedre **TID, TILSTEDEVÆRELSE OG TILGJENGELIGHET** med barna, noe som bidrar til trygghet, omsorg og gode barndomsminner. Dette gir en god barnehagehverdag, og er grunnlaget for læring.

Tid: La barna få gjøre ting på sin måte, samtidig som den voksne kan komme med litt

veiledning og innspill underveis. Barn lærer mye av prøving og feiling, og ved å få lov til å utfolde seg og teste ut ting på egen måte, vekkes nysgjerrigheten og mestringsgleden. La oppgaven styre situasjonen, ikke tiden.

Tilgjengelighet: Å sitte eller ligge ned kan skape ro, trygghet og en nærhet til barn du ikke får dersom du står, går eller sitter på en stol. Det er en fin måte å få god, og en annen type kontakt

med barna på. Barna elsker å krabbe oppå, rundt og under deg. Det skaper god og nær kontakt.

Tilstedeværelse: Være her og nå. Det er det som betyr noe for de vi har rundt oss, enten det er barn eller voksne. Vi ønsker å bli sett, hørt, lyttet til og tatt på alvor. Er vi mer bevisst på å være både mentalt og fysisk til stede, blir en mer avslappet, og alle vil få en bedre opplevelse. Slik skaper vi gode minner fra hverdagen som blir husket og noe å se tilbake på.

(Hverdagsmagi 2018)

Barna:

- Blir trygge
- Blir robuste
- Får bedre selvtillit
- Får bedre selvfølelse
- Opplever mestringsglede
- Blir mer kreative
- Blir mer empatiske
- Utvikler god sosial kompetanse

Husmannspedagogikk handler om:

- å la barna ta del i de hverdagslige aktiviteter og gjøremål i barnehagen, og ha tid til at barna får gjør ting selv

- bærekraftig utvikling, om å bruke og ta vare på naturen og det den har å by på

- samspillet mellom mennesker, og mellom mennesker og naturen, alle er en del av et fellesskap og har en betydning

Likestilling, likeverd og mangfold

I Rammeplanen står det at: «Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barna skal få oppleve at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på.» «Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling...»

og «Alle skal ha like sjanser til å bli sett, hørt og oppmuntra til å delta i fellesskapet i alle aktiviteter i barnehagen.» (Rammeplanen 2017)

Vi må oppdra barna til å møte og skape et likestilt samfunn, ved at vi i barnehagen gir barna like muligheter. Alle skal få lov til å prøve alt, og få anerkjennelse og støtte på de valg som de tar. Videre må barnehagepersonalet reflektere over egne holdninger, slik at vi på best mulig måte skal kunne formidle og fremme likeverd, likestilling og mangfold. Vårt grunnsyn, bruk av Husmannspedagogikken, satsing på natur og uteliv, kan i stor grad møte kravet i rammeplanen. Alle barn skal få delta i de daglige gjøremålene i barnehagen på lik linje. Alle skal få arbeide i kjøkkenhagen (så, vanne, luke, høste), delta på ryddedugnad i barnehagen (rake, koste, spyle, lø ved, plukke steiner og pinner), og ta del i husarbeid som å legge sammen klær, vaske, rydde, samt tilberedning av måltider både inne og ute. Dette arbeidet synliggjør alle sin plass og verdi i fellesskapet, og bidrar til at alle blir sett og anerkjent for den de er. Personalet har ansvar for at alle barn får oppleve at de selv, og alle i gruppen, er betydningsfulle personer for fellesskapet.

Bærekraftig utvikling

En viktig del av Husmannspedagogikken er fokuset på bærekraftig utvikling. Vi ønsker at barna våre tidlig skal lære hvordan vi kan ta vare på naturen og miljøet for kommende generasjoner.

- Vi har egen kjøkkenhage og frukttrær
- Vi komposterer og sorterer søppelet vårt
- Vi er mye ute. Vi ønsker å gi barna mulighet til å erfare friluftslivets egenverdi, og utnytte friluftslivets og naturens potensiale for pedagogisk og faglig arbeid.
- Barnehagen har tatt i bruk appen La vandre, der foresatte kan selge, gi bort eller bytte klær og eiendeler.
- Vi gjennomfører søppelrydding rundt omkring i nærmiljøet

Livsmestring og helse

Godt og trygt barnehagemiljø

Barnehageloven §41 Nulltoleranse og forebyggende arbeid:

«Barnehagen skal ikke godta krenkelser som for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Alle som arbeider i barnehagen, skal gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for slike krenkelser. Barnehagen skal forebygge tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helsen, trivselen, leken og læringen til barna.»

Rammeplanen sier i kapittelet om Livsmestring og helse: «Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å ujevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Om et barn opplever krenkelser eller mobbing, må barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette" (Rammeplanen 2017:11).

Livsmestring og livsglede – legge til rette for alle typer mestring, fryd og begeistring.

Alle som jobber i Brakamoen følger med på om barna har det bra.

Hvis en ansatt ser eller får kunnskap om, eller tror at et barn blir mobbet, plaget, eller på andre måter ikke har det bra, skal den ansatte alltid:

- ✓ Gripe inn og stoppe krenkelsen med en gang.
- ✓ Si ifra til styrer i barnehagen.
- ✓ Undersøke hva som har skjedd.
- ✓ Sette inn tiltak, og lage en plan for å sørge for at barnet får et trygt og godt barnehagemiljø

Hvordan jobber vi med trygt og godt barnehagemiljø?

Barnehagen har utarbeidet rutiner for opplæring av ansatte, jobber forebyggende for et godt psykososialt barnehagemiljø og har systemer for å kunne jobbe systematisk for å avdekke og sette inn tiltak dersom det foregår krenkelser. Disse rutinene er skriftlige og tilgjengelige for alle ansatte i barnehagens HMS- System, PBL Mentor.

Det er de ansattes ansvar å bygge gode relasjoner til alle barn på avdelingen. På den måten kan man lettere forstå og tone seg inn på barna å legge til rette for at alle barn trives og har det trygt i gruppa. Gjennom systematisk pedagogisk arbeid på avdelingen jobbes det for at ingen faller utenfor.

Barnehageåret 2023/2024:

- ✓ Vi vil jobbe systematisk med opplæring av den nye paragrafen for de ansatte i henhold til pedagogiske planer og HMS årshjul
- ✓ Vi skal jobbe med vennskap og tilhørighet sammen med barna i hverdagen
- ✓ Implementere «Barnas verneombud» inn i årshjul
- ✓ Vi skal glede oss sammen med barna, bygge gode relasjoner, tilhørighet og vennskap.
- ✓ Barnehagen deltar i Læringsmiljøprosjektet, pulje 7 i regi av Udir i perioden 2023 – 2025.

Omsorg, lek, læring, danning og progresjon:

Lek, omsorg, læring og danning skal ses i en sammenheng.

Mennesker har et grunnleggende behov for **omsorg**. God omsorg er en forutsetning for barns trygghet og trivsel i barnehagen, og for at de skal utvikle empati og nestekjærlighet. Et godt foreldresamarbeid er viktig for å kunne ta vare på barna på best mulig måte. I Brakamoen skal alle barn blir møtt av voksne som har **tid**, er **tilgjengelige** og **tilstedeværende** (jf. Husmannspedagogikken).

Leken er en viktig del av barns hverdag. I leken får barna mulighet til å stimulere alle sider ved sin utvikling; språklig, sosialt, emosjonelt, kognitivt, motorisk og moralsk. Barns lek er også med på å utvikle kreativiteten, problemløsningsevnen og barns forståelse for hvordan verden fungerer sosialt og fysisk. Gjennom leken utvikler barn sosiale og fysiske ferdigheter, opparbeider seg mestringsfølelse og selvtillit. Lek er også grunnlag for barns vennskap. Barn leker fordi de liker å leke og fordi de har lyst. Lek skal være den dominerende pedagogiske aktiviteten i barnehagen.

I Husmannspedagogikkens lek er det viktig å ha tilgang på løse materialer, som f.eks. planker, esker, kasser, stokker, tepper, tøystykker, steiner, rørbiter, pinner o.l. Disse materialene er fleksible, kan tilpasses i ulike typer lek, og kan bl.a. stimulere barns kreativitet.

Vi skal:

- legge til rette for allsidig lek og varierte aktiviteter gjennom hele dagen
- kunne tilrettelegge for at barna skal få leke, utforske, undre og utfolde seg
- engasjere oss i leken, lytte og delta på barnas premisser.
- ta initiativ til lek sammen med barna, og aktivt bidra til at alle kommer inn i leken
- være tett på, observere og hjelpe til om barna trenger støtte og/eller veiledning
- la barna føle mestring, bli selvstendige og kunne ordne opp i konflikter
- ha stort fokus på frilek, som en arena for barns kreativitet
- etablere lekegrupper
- legge til rette for varierte lekemiljø
- lære barna hva voksenarbeid er og ta med barna på dette (husmannspedagogikk)

Vi ser på læring som et helhetlig begrep, der alt vi gjør er læring. Barn lærer mest når de er aktive i egen læring. Barn lærer igjennom å konstruere sin egen kunnskap i samhandling med andre barn, omgivelsene sine og kompetente, nysgjerrige voksne. Da er **tid, tilstedeværelse og tilgjengelighet** sentralt. Vi skal gi barn tid og mulighet til å hjelpe til, og til å gjøre seg erfaringer med seg selv og med andre. Barn lærer i alle hverdagssituasjoner, gjennom iakttagelse og gjennom det daglige samspillet med andre barn og voksne.

«Hver dag jeg er sammen med deg, er min favorittdag!
Så i dag er min favorittdag!»

(Ole Brumm)

Danning handler om å tilegne seg kunnskap, kompetanse og relasjonelle ferdigheter. Barn utfordres til å delta, være selvstendige og å ta ansvar i samspill med andre. Verdier, normer, tanker og uttrykks- og handlingsmåter overføres gjennom danning. Barn er aktive deltagere i eget liv, og formes gjennom de aktiviteter og den kontekst de deltar i. Barnehagepersonalet har plikt til å veilede barnet og samtidig respektere barnets egenverdi og selvstendighet. Danningen skjer ut fra barnehagens verdigrunnlag og i samarbeid med hjemmene, og er med på å legge grunnlaget for barns mulighet til aktiv deltakelse i et demokratisk samfunn.

I Brakamoen vil vi gi barna gode lærings- og utviklingsforhold. Disse forholdene oppstår gjennom hele dagen. Det starter i garderoben, fortsetter i måltidet, samlingsstund, samtalene, i frileken ute og inne, på turer i skog og mark, samt andre steder. Ansatte er rollemodeller for barna. Derfor er det viktig at vi hele tiden er bevisst på våre ord og handlinger. Møter hverandre med respekt og vil medmenneskene våre vel. Vi vil påse at barn får nye utfordringer alt etter modning og alder. De skal få lære, leke, møte omsorg og dannes alt etter hvor de er i sin utvikling. Vi vil gi en 1-åring en annen type omsorg enn en 3-åring. Vi vil stille andre krav til en 5-åring enn til en 3-åring. Her vil oppgavene og situasjonene definere hva vi gjør, og hvilke krav eller hjelp vi gir til det enkelte barn. Alt i alt har vi søkelys på at barna skal få den omsorgen, utfordringen og mulighet for lek, læring og danning som trengs, for å fremme progresjon for allsidig utvikling

Kommunikasjon og språk:

«Barnehagen skal være bevisst på at kommunikasjon og språk påvirker og blir påvirket av alle sider ved barnet sin utvikling. Gjennom dialog og samspill skal barna støttes i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening.» (Rammeplanen 2017:23)

Vi arbeider med språk gjennom hele dagen, både i planlagte pedagogiske aktiviteter, hverdagsaktiviteter og i frilek. Språk arbeidet består blant annet av:

Gode samtaler Barna skal oppleve meningsfulle samtaler med andre barn og voksne hver dag. De skal oppleve å bli lyttet til, selv å lytte til andre, og få nok tid og eventuelt hjelp til å uttrykke sine tanker og behov.

Arbeid med skriftspråket med dette øver vi blant annet på å kjenne igjen eget navn, leke-skrive og synliggjøre skriftspråket i det fysiske miljøet. I lesing av bøker synliggjør vi leseretningen.

Litteraturformidling Barna skal bli lest for i barnehagen, og de skal ha tilgang til varierte og gode barnebøker. I tillegg til å bli lest for av voksne, skal barna ha mulighet til å bla i bøker på egenhånd. Vi bruker også lydbøker og digitale bøker på storskjerm. Barna skal få møte ulike typer sjangere; fortellinger, eventyr, dikt og fakta.

Lek med språkets form Ved å gjøre dette får barna en bevissthet rundt hvordan språket er bygget opp. Dette blir blant annet arbeidet med ved bruk av rim og regler, ved at vi lytter ut lyder i ord, ved at vi bytter ut første lyd i ord og ved at vi klapper stavelser.

Bevissthet, lek og undring rundt ulike språk I barnegruppen vår har vi barn med ulike språk representert. Lek og undring rundt disse språkene kan være med på å skape en god språklig bevissthet hos barna.

Sang Gjennom sang får barna oppleve og lære språket på en lystbetont måte. Vi arbeider med sang i pedagogiske aktiviteter på avdelingene og i frilek inne og ute.

Tilrettelegging av fysisk miljø Det fysiske miljøet er viktig blant annet med tanke på å fremme et godt språk. Fysisk miljø inkluderer blant annet plassering av leker, spill, bøker, bilder, plakater og annet utstyr som kan være med på å fremme språklige aktiviteter. Fysisk miljø inkluderer også hvilke barn som er satt sammen i ulike grupper, og hvordan personalet plasserer seg i forhold til barna inne og ute.

Bruk av konkreter Bruk av konkreter(gjenstander) kan hjelpe barn med lettere å forstå innholdet i det en voksen forsøker å formidle. Bruk av konkreter kan virke motiverende og spennende for alle, og kan være med på å sikre at barna blir engasjerte og får med seg mest mulig av hva det snakkes om.

Gode språkstrategier i lek og samtale med barn:

- Forenkle   Bruk korte enkle setninger
- Språkbad   «Bad barnet i språk» ved å ordsette ting og handlinger ol
- Felles oppmerksomhet   Rette fokus mot noe mellom dere
- Engasjer   Ta utgangspunkt i barnets interesser
- Turtaking   Vent på tur, og snakk en om gangen
- Gjør noe uventet   Gjør bevisst feil, se hvordan barnet responderer
- Understrek   Betoning av viktige ting med stemme, intonasjon og pauser
- Snakk sakte   Gi barnet mulighet til å prosessere informasjonen
- Oppmerksomhet   Forsikre deg om at du har barnets oppmerksomhet før du snakker
- Følg barnets initiativ   Utforsk bevisst leken sammen med barnet, og støtt språket

- Nysgjerrighet
- Gi tid
- Visuell støtte
- Bygg ut
- Gjentakelser
- Humor

Undre dere sammen. «Jeg lurer på...», «Hva om...»
 Vent og gi barnet mulighet til å bidra
 Støtter og gir barnet holdepunkter der talespråk ikke er nok
 Forsterk barnets utsagn ved å legge til noe mer
 Viktige ord brukes flere ganger i en samtale/leke-situasjon
 Bruk humor, by på deg selv og ha det gøy sammen.

(Hentet fra logoped Eli Lesteberg With 2020)

Arbeidsmåter/verktøy

Måten vi arbeider på skal ivareta alle barns behov for omsorg og lek, skal fremme læring og danning og gi barna muligheter for medvirkning. Hvilke arbeidsmåte vi velger å bruke skal tilpasses enkeltbarn, barnegruppa og miljøet. Vi skal jevnlig vurdere om valget av arbeidsmåter bidrar til å realisere rammeplanen.

Arbeidsmåter og verktøy vi bruker er bl.a.:

- Gruppedeling og tett på barna
- Gupper på tvers av avdelinger
- Aldersinndelte grupper
- Autoritative voksne – varme og tydelige i møte med barna
- Veksling mellom spontane og planlagte aktiviteter (formelle og uformelle aktiviteter)
- Hverdagspedagogikk
- Trygghetssirkelen
- Grønne tanker – glade barn
- Gleding – det motsatte av mobbing
- Livsglede for eldre – vi er en Livsglede barnehage
- Snakkepakken
- Mattekassen
- Forsøkskasser
- Widgit – program for å lage visuelt materiale
- Fokus på utelek, friluftsliv og bruk av naturen og nærmiljøet rundt oss
- Digitale verktøy som smartboard, smarttelefon og nettbrett
- Observasjoner, relasjonsskjema og barneintervju
- Lærende møter

Fagområder

I «Rammeplan for barnehagen» har vi 7 fagområder som vi jobber med. I arbeidet med disse er vi opptatt av at hvert område blir tilpasset barnets alder, interesser, barnegruppesammensetning samt andre forutsetninger. På småbarnsavdelingene legger vi for eksempel arbeidet ned på et lavere nivå enn de vi gjør på stor avdeling, noe som igjen er med på å gi barna progresjon i sitt arbeid og sin utvikling.

Kommunikasjon, språk og tekst:

Barnehagen skal gi barna møter og opplevelser der barna får mulighet til å utforske og utvikle sin språkforståelse og språkkompetanse. Gjennom et mangfold av kommunikasjonsformer. Vi skal legge til rette for at barna får muligheten til å få erfare ulike formidlingsmåter av tekster og fortellinger. Gjennom arbeid med fagområdet skal vi *bidra til at barna leker med språk, symboler og tekst og stimulerer til språklig nysgjerrighet, bevissthet og utvikling* (Rammeplanen s. 48).

I arbeid med fagområdet bruker vi;

- samlingsstund
- høytlesing
- bokkasser
- Snakkepakken
- god kvalitet på de daglige samtale med barna i alle hverdagsaktiviteter, som stell, på- og avkledning, i måltider, ved styrte aktiviteter og i lek
- synge sanger, bruke rim og regler
- bruk av bilder og fotokollasj
- bruk av Smartboard og nettbrett
- enkel tekstskaping
- møte med bokstaver og tallsiffer
- lesestund på biblioteket

Kropp, bevegelse, mat og helse:

Vi vet at vaner og handlingsformer etableres i tidlig alder. Vi skal legge til rette for at barn opplever glede av å bevege seg, være i aktivitet. For slik å kunne bli kjent med egen kropp og bevisst egne og andres grenser.

- allsidige aktiviteter som stimulerer grov- og finmotorikk ute og inne, og som gir gode mestringsopplevelser
- Jungelrommet for grovmotorisk lek
- faste turdager
- klatretårn og fotballbane
- sykling og skigåing
- «Brakamoen-lekene» og «Brakamoen-rennet»
- topptur/fjelltur for førskolegruppa
- kjøkkenhage, og søkelys på et variert og sunt kosthold
- veksling mellom aktivitet og hvile
- gode hygienerutiner i hverdagen
- Active-floor

Kunst, kultur og kreativitet:

Vi skal la barna få erfaringer med ulike kulturelle og kunstneriske uttrykksformer som alle på sin side gir barna erfaringer med ulike uttrykk som gjenspeiler mangfoldet i samfunnet, lokalt og nasjonalt og fra ulike tidsepoker.

- musikk, sang og dans
- bruk av instrumenter i musikkksamling
- kreative hverdagsaktiviteter som utkledning, ansiktsmaling, tegne, male, bygge, nabbe m.m.
- snekre i snekkerboden
- høstfest med dramatisering av de voksne
- teaterforestillinger og møter med internasjonal kultur

Etikk, religion og filosofi:

Fagområdet retter et særlig fokus mot samfunnsmandatet og verdigrunnlaget som er befestet i Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver. I barnehagen skal barna få en begynnende kunnskap om samfunnets mangfold og forståelse for andre menneskers livsverden og levesett.

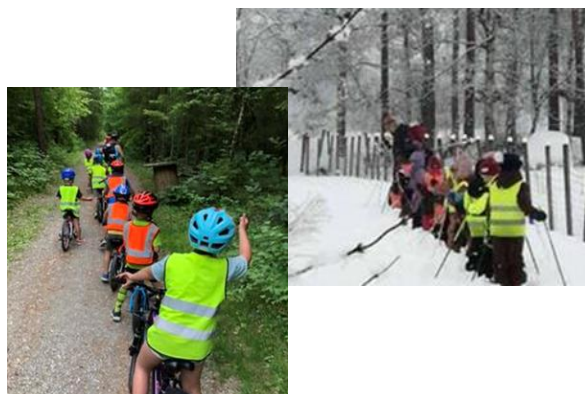
- feire bursdager, merkedager, høgtider og tradisjoner
- tilbud om jule- og påskevandring i kirka for førskolebarna
- rom for andre kulturer/religioner som er representert på avd.
- finne tid og rom for å filosofere og undre seg sammen med barna
- fokus på danning og sosial kompetanse

Natur, miljø og teknologi:

Gjennom et mangfold av naturopplevelser, erfare naturen som god arena for lek og læring vil barna få en førkunnskap om naturens egenart og utvikle vilje til å verne om naturen, naturressursene, bevare biologisk mangfold og bidra til bærekraftig utvikling. Barna får erfare og bli med på;

- flotte og varierte turer
- gode friluftsopplevelser året rundt
- ta vare på naturen, plukke søppel
- følge med på årstids-variasjoner i naturen
- få kunnskap om dyr og dyreliv, planter og planteliv
- dyrke egne grønnsaker og høste av naturen
- bruk av forsøkskasser, nettbrett og Smartboard

Antall, rom og form:

Gjennom arbeid med antall, rom og form skal barnehagen hjelpe barna med å synliggjøre sammenhenger og legge til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagligliv, i teknologi, natur, kunst og kultur og ved selv å være kreative og skapende

- regelleker
- mattekassen
- dekke bordet, «en til deg og en til meg»
- av- og påkledning
- telle og sortere, telleregler og tellesanger
- undre seg over størrelser, mønster og fasonger
- orientere seg i rommet
- måling og veging i matlaging
- stimulering av matematikk i hverdagsaktiviteter ved å spille spill, leke butikk, nabbe, bygge med lego m.m.
- bruk av matematiske begrep i hverdagen slik som sirkel, trekant, kvadrat, rektangel m.m.

Nærmiljø og samfunn

Barnehagen skal legge til rette for at barna får et mangfold av naturopplevelser. Erfaringer og gode opplevelser i naturen kan være med på å fremme barnas forståelse for naturens egenart og barnas vilje til å verne om naturressursene, bevare biologisk mangfold og bidra til bærekraftig utvikling.

- bedriftsbesøk, besøk på bibliotek, bondegårdsbesøk
- turer i nærmiljøet
- livsglede for eldre – Vi er en Livsglede barnehage
- overgang barnehage-skole, vi følger planen til Sauda kommune
- markere nasjonaldager (som er representert på avd.), samefolkets dag og barnehagedagen
- plukke søppel i nærmiljøet
- fokus på likeverd og likestilling
- mangfold

Barns medvirkning

Ifølge Rammepanen skal barnehagen ivareta barnas rett til medvirkning, gjennom å legge til rette for, og oppmuntre til at barna kan få gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Medvirkning handler om at barna har rett til å delta i fellesskapet. Barna skal få mulighet til å ytre seg og bli oppfordret til å uttrykke egne ønsker, idéer og følelser. De skal erfare at de blir lyttet til, og at vi voksne tar tankene og meningene deres på alvor.

Barna involveres i praktiske gjøremål gjennom dagen, og lærer på den måten om ansvar og selvstendighet. De voksne må observere og følge opp alle barns uttrykk og behov, og ALLE barna må få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen.

M - vi veileder barna i å hevde egne **m**eninger

E - **e**mpati, innlevelse og medfølelse

D - oppleve gode samtaler (**d**ialogprosesser)

V - ha **v**algmuligheter i barnehagens hverdag

I - ha **i**nnflytelse på barnehagens hverdag

R - bli **r**espektert for den du er

K - få delta aktivt i **k**onfliktløsning

N - møte voksne som kan tolke barns kroppsspråk (**n**on-verbalt språk)

I - møte voksne som viser **i**nteresse og **i**nnlevelse

N - støtte og veilede barna i søken etter **n**ye kunnskaper

G - skape **g**ode og nære relasjoner mellom barn og voksne

«Jeg kan, jeg vill
Hjelp meg å få det til...»

Når det gjelder de mindre barna, skal vi være særlig lydhøre og sensitive på å observere kroppsspråk, mimikk og tolke barnas følelsesmessige uttrykk. Vi skal sikre at alle barn får medvirkning i sin barnehagehverdag uavhengig av alder, modning og funksjonsnivå.

Dokumentasjon, vurdering og evaluering

Pedagogisk dokumentasjon er et viktig verktøy når vi jobber med ulike tema og ellers i barnehagehverdagen. Vi bruker bilder, konkrete ting, samtale og tekst. Det er ikke alltid lett å huske tilbake hva som skjedde tidligere på dagen eller hendelser for barna. Med hjelp av bilder og konkrete ting er det lettere for barna å huske og sette ord på hva en har opplevd og erfart

- Barna kan være med på å ta bilder
  - Det lages kollasjer av bildene som ble tatt på turen/av aktiviteten, som lamineres og henges opp. Dette gjør det lettere for barna å gjenfortelle turen, og gjør det enklere for foreldrene å «henge» med.
- Finne ting på turen og ta det med tilbake i barnehagen
- Noe spesielt som skjedde på turen/ute
- Hva vi holder på med og hva vi skal gjøre videre?
- Ansatte gjennomfører observasjoner i både i planlagte og spontane situasjoner og skriver praksisfortellinger som brukes i vurdering og evalueringsarbeidet

Å sitte og snakke om hendelser eller se på ting, er med på å sette ord på hva barna er opptatt av. Samt å reflektere sammen gjør at barna lytter og lærer av hverandre. Barnet hører seg selv tenke høyt, og blir bevisst hva en sier, og hva en har lært.

Slik dokumenterer, vurderer og evaluerer vi:

- Barnas arbeid henges opp/stilles ut, og viser igjen både ute og inne i barnehagen vår
- Kidplan - vi sender ut bilder og informasjon om hva som skjer i barnehagehverdagen
- Pedagogisk analyse
- Hverdagsveiledning
- Refleksjon på avdelingsmøter og personalmøte

Personalet setter opp kriterier for måloppnåelse innenfor de ulike temaene, som bearbeides på avdelingsmøter og personalmøter. De ansatte reflekter over arbeidet, opplevelser og observasjoner. Arbeidet vurderes i forhold til måloppnåelse, om arbeidet er tilrettelagt med tanke på tilbudet barnehagen gir det enkelte barn, og tiltak og planer for videre arbeid.

En av de viktigste forutsetning for barns utvikling og læring er kvaliteten i det daglige samspillet. Da er det viktig at personalet har stort fokus på observasjon av barnegruppa og hvert enkelt barn (samspill barn-barn, barn-voksen og voksen-voksen). Vi må hele tiden jobbe for å skape et trygt og godt arbeidsmiljø, der hverdagsveiledning står sentralt, som igjen skaper rom for refleksjon og utvikling.

Dokumentasjons-, vurderings- og evalueringsarbeid skal bidra til å skape kvalitet i barnehagens leke- og læringsmiljø, og sørge for at barnehagen utvikler seg som en lærende organisasjon.

Dokumentere, vurdere og evaluere er viktig for å:

- Sikre at alle barn får et tilbud som er i tråd med barnehageloven og rammeplanen.
- Sikre barns medvirkning i egen barnehagehverdag
- Gi foreldre et bedre innblikk i barnehagehverdag
- Synliggjøre og utvikle barnehagens pedagogiske praksis
- Bidra til kontinuitet i arbeidet
- Gi inspirasjon til nye aktiviteter, utvikle temaer
- Sikre felles forståelse, fremme refleksjon og progresjon i arbeidet, samt faglig utvikling av barnehagepersonalet
- Informasjon til andre utenfor barnehagen, for å gi en bedre forståelse av arbeidet vårt
- Skape en større forståelse for arbeidet som utføres på avdelingene i samarbeid med barna

Foreldresamarbeid

«Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeidet og god dialog med foreldrene. Foreldresamarbeidet skal både skje på individnivå, med foreldrene til hvert enkelt barn, og på gruppenivå, gjennom foreldrerådet og samarbeidsutvalget. På individnivå skal barnehagen legge til rette for at foreldrene og barnehagen jevnlig kan utveksle observasjoner og vurderinger knyttet til enkeltbarnets helse, trivsel, erfaringer, utvikling og læring. Barnehagen skal begrunne sine vurderinger overfor foreldrene og ta hensyn til foreldrenes synspunkter. Samarbeidet skal sikre at foreldrene får medvirkning til den individuelle tilretteleggingen av tilbudet.» (Rammeplan for barnehagen 2017:29)

- I barnehagen er den daglige kontakten ved levering og henting den viktigste arenaen for utveksling av informasjon. Og vi er opptatt av gode møter for barn og foreldre i garderoben.
- Dugnad på våren
- Basar på høsten (slik at nye foreldre blir kjent)
- Påskefrokost med foresatte og besteforeldre
- Lucia-feiring med de foresatte til førskolen
- Foreldresamtaler høst og vår
- Foreldremøte på høsten, temamøte på våren (hva ønsker foreldrene å vite mer om)
- Foreldrearbeidsutvalg (FAU)
- Samarbeidsutvalg (SU)

Gjennom disse ulike aktivitetene og foraene har foreldre gode muligheter til å komme med innspill til innholdet i barnehagen.

Overganger- tilvenning

En overgang fører til endringer i barnets rammer og rutiner. Det å begynne i barnehagen skal oppleves som en god start, både i forhold til utvikling av trygghet og tilhørighet. Tilvenning, trygghet og tilhørighet er nøkkelord i forbindelse med alle overganger i løpet av barnehagetiden.

Ny i barnehagen:

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære».

(Rammeplan for barnehagen 2017:33)

Målet for tilvenning i barnehagen er å gi barn og foreldre trygghet, og visshet om at barnehagen er en trygg plass å være. Hvor lang tid dette tar, og hvordan denne tryggheten skapes er forskjellig fra barn til barn og fra familie til familie. God informasjonsutveksling og et godt foreldresamarbeid er en avgjørende faktor. Det er viktig at barnehagen får informasjon om barnets behov rundt f.eks. hvil, måltid, lek, sykdom m.m.

Et verktøy som vi bruker for å forstå og møte barnas behov er trygghets sirkelen.

Trygghets sirkelen er en visuell sirkel, der den voksne er den trygge og sikre havnen.

I tilvenningsfasen er det viktig at barnet:

- Møter tett voksenkontakt, og voksne som gir trygghet, varme og kjærlighet
- Møter tilstedeværende, tilgjengelige og sensitive voksne, som ser barnet
- Har overgangsobjekt – tutt og/eller kos
- Har en primærkontakt og får etablert nære relasjoner
- Får trøst, forståelse og nærhet, samt hjelp til å regulere følelsene sine
- Får stabilitet og ro under tilvenningen, få barn og voksne å forholde seg til
-

«Noen ganger er en KLEM alt som skal til for å få det litt BEDRE!

Fra småbarnsavdeling til stor avdeling:

I barnehagen vil vi legge til rette for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barn og personalet, når barnet bytter barnegruppe. Barna som skal begynne på stor avdeling er mye på besøk og blir kjent både ute og inne. Barna er sammen med de voksne som skal være sammen med dem, og de kjente voksne hjelper dem med å flytte klær ol.

Fra barnehage til skole:

For våre førskolebarn har vi en intensjon om å gjøre det siste året i barnehagen litt spesielt. De skal oppleve den avsluttende tiden i barnehagen som spennende, utfordrende og en tid hvor iveren etter å erobre ny kunnskap skyter fart. Siste året er fullt av opplevelser, merkedager og tradisjoner. Vi jobber hele året med å finne en god balanse mellom ro og tid til lek, samtidig som vi skal rekke over alle aktivitetene og turene vi har på planen. Brakamoen samarbeider med de andre barnehagene i Sauda, og lager «skolegrupper» som hører til de ulike skolekretsene. Og har en felles plan på overgangen barnehage – skole. ([den finnes på Sauda kommune sine hjemmesider](#)).

I Brakamoen opplever førskolebarna:

- Førskoletur hver uke
- Førskolegruppe tirsdag - torsdag
- Bedriftsbesøk
- Skiturer
- Lucia-tog
- Henter juletre
- Bading høst og vår
- Tilbud om jule- og påskevandring i kirka
- Ulike treffpunkter gjennom året med andre førskolebarn, jmf. felles plan i Sauda kommune
- Overnatter i barnehagen?
- Sykkelturer
- Topptur
- De hjelper til med å arrangere Brakamoen-rennet og Brakamoen-lekene.

Kalender for barnehageåret 2023/2024:

Dato	Innhold
14. og 15. august	Planleggingsdager – barnehagen er stengt
14. september 18. 21.	Basar Foreldremøte Brakamoen har bursdag, 32 år
09. – 13. Oktober	Høstferie, skolene
31. Oktober	Høstfest og halloween
Oktober/november	Foreldresamtaler
13. Desember 14.	Lucia-markering Nissefest
Januar/februar - Når været tillater det	Brakamoen-rennet
6. februar	Samefolkets-dag
9. februar 12.	Karneval «bollemandag»
11. Mars 12.	Tema-foreldremøte Barnehagedagen
Uke 12 (mars)	Påskefrokoster – vi inviterer foresatte, søsken, besteforeldre til frokost.
13. April, (kl. 10:00 – 14:00)	Dugnad. Barn og foresatte deltar på dugnad sammen. Enkel felles servering
April/mai (uke 16 – 20)	Foreldresamtaler
16. mai	Tog-øving
Juni Uke 23	Brakamoen-lekene
Uke 26, 28, 29, 30, 31 og 32 (sommerferien)	Sommerfestival Ulike tema hver uke (eks. vannfestival, fargefestival osv.)

BARNEHAGERUTA 2023-2024	
Månad	2023
AUGUST	Oppstart tysdag 15. Planleggingsdagar måndag 14. og tysdag 15.
OKTOBER	Hautferie for grunnskulen måndag 09. – fredag 13. (Veke 41)
NOVEMBER	Planleggingsdag fredag 10. (Barnehagen stengt)
DESEMBER	Barnehagane er stengt 24., 25. og 26. og 31.
2024	
JANUAR	Oppstart tysdag 02. Stengt 01. Planleggingsdag måndag 22. (Barnehagen stengt)
FEBRUAR	Vinterferie for grunnskulen måndag 26. - torsdag 29. (Veke 9)
MARS	Vinterferie for grunnskulen fredag 01. (Veke 9) Påskeferie onsdag 27. – fredag 29.
APRIL	Påskeferie måndag 01.
MAI	Fridagar/barnehagen stengt: Onsdag 01. Torsdag 09. (Kristi Himmelfartsdag) Fredag 10. (Planleggingsdag, barnehagen er stengt.) Fredag 17. Måndag 20.mai (2.pinsedag)
JUNI	
JULI	Sommarbarnehage* to veker i juli <i>*Samlokalisering av dei kommunale barnehagane</i>

Kommunalsjef oppvekst